

**Rozporządzenie
Ministra Sprawiedliwości**

z dnia .....

zmieniające rozporządzenie w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich

na podstawie art. 95 § 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 roku, Nr 11, poz. 109) zarządza się, co następuje:

§ 1. W Rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r., w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz. U. Nr 124, poz.1359) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 1 pkt 5 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) sposoby zapewnienia ochrony w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich.”

2) w § 2 pkt 8 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt od 9 do 19 w brzmieniu:

„9) kontroli pobieżnej – należy przez to rozumieć sprawdzenie odzieży, obuwia i innych przedmiotów posiadanych przez nieletniego,

10) ochronie wewnętrznej – należy przez to rozumieć ochronę wykonywaną na terenie zakładu lub schroniska, w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom, nieletnim i innym osobom oraz w celu realizacji ustalonego porządku wewnętrznego,

11) ochronie zewnętrznej – należy przez to rozumieć ochronę wykonywaną wzdłuż linii ogrodzenia ochronnego lub innego oznaczenia granic terenu zakładu lub schroniska, a także podczas konwojowania - w celu niedopuszczenia do sytuacji nadzwyczajnej, a w szczególności ucieczki nieletniego lub napadu na zakład lub schronisko,

12) posterunku – należy przez to rozumieć miejsce, odcinek lub rejon powierzony pracownikowi zakładu lub schroniska do realizacji zadań związanych z ochroną,

13) sytuacji nadzwyczajnej - należy przez to rozumieć zdarzenie, które spowodowało zagrożenie lub naruszenie bezpieczeństwa zakładu lub schroniska albo zagrożenie dla zdrowia lub życia nieletniego lub pracownika zakładu lub schroniska,

14) terenie zakładu lub schroniska - należy przez to rozumieć teren, który ogranicza zewnętrzna linia

ogrodzenia ochronnego zakładu lub schroniska,

15) zabezpieczeniach techniczno-ochronnych - należy przez to rozumieć zabezpieczenia mechaniczne, elektryczne i elektroniczne oraz budowlane stosowane w ochronie zakładu lub schroniska,

16) zmianie – należy przez to rozumieć grupę pracowników powołaną do wykonywania zadań z zakresu ochrony wewnętrznej i zewnętrznej zakładu lub schroniska,

17) przedmioty niebezpieczne - należy przez to rozumieć przedmioty, które mogą stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa i porządku w zakładzie lub schronisku, w szczególności: broń palną i białą, amunicję, narzędzia do cięcia metalu, środki służące do obezwładniania, środki odurzające i substancje psychotropowe,

18) przedmioty niedozwolone - należy przez to rozumieć przedmioty, które mogą utrudniać prawidłowy tok postępowania w sprawach nieletnich, w szczególności: sprzęt łączności i urządzenia techniczne służące do rejestrowania oraz odtwarzania informacji,

19) odkosze – należy przez to rozumieć kraty metalowe lub pręty metalowe połączone drutem ostrzowym lub kolczastym instalowane na murach bądź przed otworami okiennymi.”

3) w § 3 pkt 3 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) readaptacyjne.”

4) w § 4 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W zakładach, o których mowa w ust.1, liczba wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie powinna przekraczać 12.”

5) w § 5 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W zakładach, o których mowa w ust.1, liczba wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie powinna przekraczać 10.”

6) w § 6 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W zakładach, o których mowa w ust.1, liczba wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie powinna przekraczać 8.”

7) w § 7 ust.6 otrzymuje brzmienie:

„6. W zakładach, o których mowa w ust.1, liczba wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie powinna przekraczać 4.”

8) w § 8 ust.3 otrzymuje brzmienie:

„3. W zakładach, o których mowa w ust.1, liczba wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie powinna przekraczać 8.”

9) w § 9 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W zakładach, o których mowa w ust.1, liczba wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie powinna przekraczać 6.”

10) po § 9 dodaje się § 9¹ w brzmieniu:

„§ 9¹.1. Zakłady readaptacyjne są przeznaczone dla nieletnich, którzy :

- 1) przebywając w schronisku dla nieletnich lub w zakładzie poprawczym innego rodzaju czynnie lub biernie odmawiali uczestniczenia w procesie wychowania, edukacji i terapii,
- 2) w czasie pobytu w schronisku dla nieletnich uwalniali się sami lub co najmniej dwukrotnie nie wrócili z przepustki, a istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że będą to czynić nadal,
- 3) co najmniej dwukrotnie dopuścili się czynów zabronionych w zakładzie poprawczym lub poza nim.

2. Readaptacja polega na :

- 1) zaplanowaniu i realizacji indywidualnych oddziaływań reedukacyjnych,
- 2) stosowaniu metod i form pracy związanych z dostosowaniem nieletniego do ustalonego w zakładzie porządku,
- 3) ograniczeniu możliwości korzystania z form zajęć charakterystycznych dla zakładów innego rodzaju,
- 4) zwiększonej ilości zadań i czynności o charakterze porządkowym oraz prac społecznie użytecznych.

3. Z zakładu readaptacyjnego do zakładu poprawczego innego rodzaju można przenieść nieletniego, jeżeli istnieją uzasadnione podstawy do przyjęcia, że nie będzie zachowywał się w sposób, który uzasadniał umieszczenie go w zakładzie readaptacyjnym.

4. Nieletniego przenosi się do zakładu poprawczego, w którym wcześniej przebywał, chyba, że został skierowany ze schroniska dla nieletnich.

5. W zakładach readaptacyjnych kształcenie i nauka odbywa się wyłącznie na terenie zakładu.

6. W zakładzie, o którym mowa w ust.1, liczba wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym nie powinna przekraczać 8.”

11) § 11 otrzymuje brzmienie:

„§11. W przypadkach uzasadnionych względami wychowawczymi lub organizacyjnymi kierownik okręgowego zespołu nadzoru pedagogicznego, na wniosek dyrektora zakładu poprawczego, może okresowo, nie dłużej jednak jak na okres 6 miesięcy, zwiększyć liczbę wychowanków w grupie wychowawczej i oddziale szkolnym, nie więcej jednak jak o 3 wychowanków z zachowaniem liczby grup w zakładzie. O zwiększeniu liczby wychowanków kierownik okręgowego zespołu nadzoru pedagogicznego zawiadamia niezwłocznie Ministra Sprawiedliwości.”

12) w § 13 pkt 3 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4. Zmiany w organizacji pracy zakładu w ciągu roku wprowadza się aneksem do arkusza organizacji pracy zakładu z zachowaniem odpowiednio procedury określonej w ust. 2 w terminie 14 dni.”

13) § 18 otrzymuje brzmienie:

„ § 18. Zakładem kieruje nauczyciel dyplomowany lub mianowany, któremu powierzono stanowisko dyrektora i który:

1) ukończył wyższe studia magisterskie i posiada przygotowanie pedagogiczne oraz kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym zakładzie,

2) ukończył studia wyższe lub studia podyplomowe z zakresu zarządzania albo kurs kwalifikacyjny z zakresu zarządzania oświatą, prowadzony zgodnie z przepisami w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli,

3) posiada co najmniej pięcioletni staż pracy pedagogicznej na stanowisku nauczyciela lub trzyletni staż pracy dydaktycznej na stanowisku nauczyciela akademickiego,

4) w okresie trzech lat bezpośrednio przed powierzeniem stanowiska dyrektora uzyskał co najmniej dobrą ocenę pracy lub pozytywną ocenę dorobku zawodowego, a w przypadku nauczyciela akademickiego – pozytywną ocenę pracy w okresie ostatnich trzech lat w szkole wyższej, jeżeli stanowisko dyrektora obejmuje bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia w szkole wyższej, albo w okresie roku bezpośrednio przed przystąpieniem do konkursu na stanowisko dyrektora uzyskał pozytywną ocenę dorobku zawodowego,

5) posiada zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku kierowniczym,

6) nie był karany karą dyscyplinarną, o której mowa w art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, ze zmianami), oraz nie toczy się przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne,

7) nie był karany za przestępstwo popełnione umyślnie lub przestępstwo skarbowe popełnione umyślnie oraz nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne lub postępowanie karno - skarbowe.”

14) § 19 otrzymuje brzmienie:

„ § 19. 1. Kandydat na dyrektora zakładu wyłaniany jest w drodze konkursu ogłaszanego i przeprowadzanego przez Ministra Sprawiedliwości.

2. Przeprowadzenie konkursu Minister Sprawiedliwości może zlecić prezesowi sądu okręgowego.

3. Regulamin konkursu stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia.”

15) § 20 otrzymuje brzmienie:

„§ 20. 1. Minister Sprawiedliwości powierza osobie wyłonionej w drodze konkursu stanowisko dyrektora zakładu na wniosek przewodniczącego komisji konkursowej.

2. W przypadku, gdy Minister Sprawiedliwości zlecił przeprowadzenie konkursu prezesowi sądu okręgowego, protokoły konkursu wraz z jego wynikami przewodniczący komisji konkursowej składa

prezesowi sądu okręgowego, który przedstawia Ministrowi Sprawiedliwości wniosek o powierzenie stanowiska dyrektora osobie wyłonionej w drodze konkursu.

3. Stanowisko dyrektora zakładu powierza się na okres 5 lat .

4. Jeżeli do konkursu nie zgłosił się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata, Minister Sprawiedliwości powierza to stanowisko ustalonemu przez siebie kandydatowi, jednak nie dłużej niż na 12 miesięcy lub do chwili wyłonienia kandydata w wyniku kolejnego konkursu.

5. Do czasu powierzenia stanowiska dyrektora kandydatowi wyłonionemu w drodze konkursu bądź w przypadku wskazanym w ust. 4 Minister Sprawiedliwości może powierzyć pełnienie obowiązków dyrektora zakładu wicedyrektorowi zakładu, a w zakładach, w których nie ma wicedyrektora, nauczycielowi tego zakładu, jednak nie dłużej niż na 6 miesięcy.

6. Po upływie okresu, o którym mowa w ust.3, Minister Sprawiedliwości może przedłużać powierzenie stanowiska na kolejny okres pięcioletni, zasięgając opinii nadzoru pedagogicznego. Po upływie tego okresu kolejne powierzenie stanowiska dyrektora odbywa się po przeprowadzeniu konkursu.”

16) po § 20 dodaje się § 20¹ i 20² w brzmieniu:

„ § 20¹. 1. Minister Sprawiedliwości może w każdym czasie odwołać dyrektora zakładu przed upływem okresu, o którym mowa w § 20 ust. 3, w szczególności w razie stwierdzenia zaniedbań w zakresie realizacji zadań zakładu lub uchybień w wykonywaniu powierzonego stanowiska.

2. Minister Sprawiedliwości odwołuje dyrektora zakładu przed upływem okresu, o którym mowa w § 20 ust. 3 w razie:

- 1) złożenia przez dyrektora rezygnacji ze stanowiska, za trzymiesięcznym wypowiedzeniem,
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne,
- 3) zawieszenia, o którym mowa w § 20², trwającego nieprzerwanie co najmniej 6 miesięcy.

§ 20². Minister Sprawiedliwości może zawiesić dyrektora zakładu w pełnieniu przez niego obowiązków w przypadku:

- 1) wszczęcia przeciwko dyrektorowi zakładu postępowania o przestępstwo umyślne,
- 2) stwierdzenia zaniedbań w realizacji zadań zakładu, na czas prowadzonego w tym zakresie postępowania wyjaśniającego.”

17) w § 22 ust.4 otrzymuje brzmienie:

„4. W posiedzeniach rady zakładu mogą także brać udział, z głosem doradczym, osoby zaproszone przez jej przewodniczącego lub na wniosek rady zakładu oraz przedstawiciele organu prowadzącego i sprawującego nadzór pedagogiczny.”

18) w § 22 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Posiedzenia rady zakładu odbywają się z inicjatywy przewodniczącego, na wniosek organu prowadzącego zakład lub sprawującego nadzór nad zakładem bądź na wniosek co najmniej ½ członków

radę zakładu.”

19) w § 23 pkt 7 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:

„8) wnioski dyrektora o przyznanie nauczycielom nagród, odznaczeń i innych wyróżnień.”

20) w § 66 po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Środek zastosowany na podstawie § 71 pkt 16 może zostać skrócony jedynie do 3 miesięcy i nie może zostać darowany.”

21) w § 68 ust. 1 pkt 6 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje pkt 7 w brzmieniu:

„7) readaptacyjnego – po upływie 4 miesięcy pobytu w zakładzie.”

22) w § 68 ust. 3 pkt 6 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje pkt 7 w brzmieniu:

„7) readaptacyjnego – po upływie 4 miesięcy pobytu w zakładzie, w wymiarze do 30 dni.”

23) w § 68 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Dyrektor zakładu może w przypadkach uzasadnionych wychowawczo, po zasięgnięciu opinii psychologa lub pedagoga i wychowawcy nieletniego, zaliczyć okres pozostawania nieletniego w schronisku dla nieletnich do okresu uprawniającego do otrzymania urlopu lub przepustki.”

24) w § 70 pkt 3 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje pkt 4 w brzmieniu:

„4) ucieczkę z zakładu lub nieusprawiedliwione niepowrótzenie z udzielonego urlopu lub przepustki.”

25) w § 71 ust. 1 pkt 7 dodaje się podpunkt „e” w brzmieniu:

„e) readaptacyjnego – na okres do 4 miesięcy,”

26) w § 71 ust. 1 pkt 8 dodaje się podpunkt „e” w brzmieniu:

„e) readaptacyjnym – na okres do 4 miesięcy,”

27) w § 71 ust. 1 pkt 10 dodaje się podpunkt „g” w brzmieniu:

„g) readaptacyjnego – na okres do 3 miesięcy,”

28) w § 71 ust. 1 pkt 11 dodaje się podpunkt „g” w brzmieniu:

„g) readaptacyjnego – na okres do 4 miesięcy,”

29) w § 71 pkt 15 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje pkt 16 w brzmieniu:

„16) nieudzielanie przepustki lub urlopu przez okres 5 miesięcy w przypadku wskazanym w § 70 pkt. 4.”

30) rozdział 8 i 9 otrzymują brzmienie:

„Rozdział 8 Sposób wykonywania nadzoru nad zakładami i schroniskami

§ 100. 1. Minister Sprawiedliwości wykonuje nadzór zwierzchni nad zakładami i schroniskami poprzez prezesów sądów okręgowych oraz wyznaczone osoby.

2. Nadzór pedagogiczny Ministra Sprawiedliwości jest sprawowany przez wizytatorów zajmujących stanowiska wymagające kwalifikacji pedagogicznych, okręgowe zespoły nadzoru pedagogicznego, dyrektorów zakładów i schronisk.

§ 101. 1. Minister Sprawiedliwości tworzy, nadzoruje, przekształca oraz likwiduje okręgowe zespoły nadzoru pedagogicznego.

2. Minister Sprawiedliwości w drodze zarządzenia określi w szczególności:

- 1) strukturę organizacyjną okręgowych zespołów nadzoru pedagogicznego, w tym liczbę zatrudnianych osób i wymagania kwalifikacyjne oraz uprawnienia,
- 2) szczegółowe zadania okręgowych zespołów nadzoru pedagogicznego,
- 3) zakres terytorialny okręgowych zespołów nadzoru pedagogicznego i podległość administracyjną.

3. Zespół pracuje na podstawie rocznego planu pracy i regulaminu organizacyjnego, które zatwierdzane są przez Ministra Sprawiedliwości. Roczny plan pracy przedstawiany jest do zatwierdzenia Ministrowi Sprawiedliwości do dnia 15 lutego każdego roku.

§ 102. 1. Kandydat na stanowisko kierownika okręgowego zespołu nadzoru pedagogicznego wyłaniany jest w drodze konkursu ogłaszanego i przeprowadzanego przez Ministra Sprawiedliwości.

2. przepisy § 18 stosuje się odpowiednio do wymagań stawianych kandydatowi na kierownika zespołu nadzoru pedagogicznego.

3. Przeprowadzenie konkursu Minister Sprawiedliwości może zlecić prezesowi sądu okręgowego.

4. Regulamin konkursu stanowi załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 103. 1. Minister Sprawiedliwości powierza osobie wyłonionej w drodze konkursu stanowisko kierownika okręgowego zespołu nadzoru pedagogicznego na wniosek przewodniczącego komisji konkursowej.

2. W przypadku, gdy Minister Sprawiedliwości zlecił przeprowadzenie konkursu prezesowi sądu okręgowego, wówczas protokoły konkursu wraz z jego wynikami przewodniczący komisji konkursowej składa prezesowi sądu okręgowego, który przedstawia Ministrowi Sprawiedliwości wniosek o powierzenie stanowiska kierownika zespołu nadzoru osobie wyłonionej w drodze konkursu.

3. Stanowisko kierownika zespołu nadzoru powierza się na okres 5 lat .

4. Jeżeli do konkursu nie zgłosił się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata, Minister Sprawiedliwości powierza to stanowisko ustalonemu przez siebie kandydatowi, do czasu wyłonienia kandydata w wyniku kolejnego konkursu.

5. Po upływie okresu, o którym mowa w ust.3, Minister Sprawiedliwości może przedłużać powierzenie stanowiska na kolejne okresy pięcioletnie.

§ 104. 1. Minister Sprawiedliwości może w każdym czasie odwołać kierownika zespołu nadzoru przed upływem okresu, o którym mowa w § 103 ust. 3, w szczególności w razie stwierdzenia zaniedbań w zakresie realizacji zadań lub uchybień w wykonywaniu powierzonego nadzoru.

2. Minister Sprawiedliwości odwołuje kierownika zespołu nadzoru przed upływem okresu, o którym mowa w § 103 ust. 3 w razie:

- 1) złożenia rezygnacji ze stanowiska, za trzymiesięcznym wypowiedzeniem,
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne,
- 3) zawieszenia, o którym mowa w § 105, trwającego nieprzerwanie co najmniej 6 miesięcy.

§ 105. Minister Sprawiedliwości może zawiesić kierownika okręgowego zespołu nadzoru pedagogicznego w pełnieniu przez niego obowiązków w przypadku:

- 1) wszczęcia przeciwko kierownikowi zespołu nadzoru postępowania o przestępstwo umyślne,
- 2) stwierdzenia zaniedbań w zakresie realizacji zadań, na czas prowadzonego w tym zakresie postępowania wyjaśniającego.

§ 106. Zakres przedmiotowy nadzoru zwierzchniego obejmuje:

- 1) dokonywanie porównania, w sposób systematyczny lub doraźny dotyczący zdarzenia albo sprawy, stanu stwierdzonego z wyznaczonym przez przepisy oraz zasady przyjęte w uregulowaniach wewnętrznych,
- 2) badanie stałe stanu, warunków, sprawności i skuteczności prowadzonej działalności wychowawczej zakładów i schronisk,
- 3) podejmowanie czynności doradczo-wspierających zapewniających przestrzeganie przepisów, prawidłowe funkcjonowanie zakładów i schronisk oraz wpływających na podnoszenie jakości pracy oraz wychowania i rozszerzanie kompetencji zawodowych pracowników,
- 4) zapewnianie zgodności zatrudnienia nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami oraz pracowników nie będących nauczycielami z obowiązującymi przepisami.

§ 107. Zadania nadzoru zwierzchniego polegają na:

- 1) ocenianiu stanu i warunków działalności zakładów i schronisk,
- 2) ustalaniu potrzeb i standardów w zakresie realizacji procesu wychowania i kształcenia,
- 3) planowaniu i opiniowaniu wielkości nakładów niezbędnych na działalność zakładów i schronisk,
- 4) badaniu stanu przestrzegania prawa, w tym w zakresie awansu zawodowego nauczycieli,
- 5) diagnozowaniu stanu realizacji zadań i podejmowaniu działań skutkujących usunięciem stwierdzonych uchybień w pracy zakładów i schronisk,
- 6) zapewnianiu bezpiecznych warunków w zakresie działania zakładów i schronisk,
- 7) zapewnianiu obsługi administracyjnej, organizacyjnej i finansowej zakładów i schronisk.

§ 108.1. Zwierzchni nadzór Ministra Sprawiedliwości jest wykonywany poprzez :

- 1) wydawanie wytycznych, zaleceń, poleceń i decyzji w zakresie realizacji zadań zakładów i schronisk,

- 2) ustalanie kierunków nadzoru w zakresie działalności pedagogicznej, administracyjnej i organizacyjnej zakładów i schronisk,
- 3) kontrolę działalności zakładów i schronisk,
- 4) kontrolę przestrzegania praw i obowiązków nieletnich umieszczonych w zakładach i schroniskach,
- 5) analizę stosowania przepisów prawa,
- 6) analizę prowadzenia dokumentacji w zakładach i schroniskach,
- 7) wizytacje obejmujące całokształt działalności zakładów i schronisk i lustracje obejmujące wybrane dziedziny działalności tych placówek,
- 8) organizowanie szkoleń, porad i konferencji prezesów sądów okręgowych, wizytatorów oraz pracowników zakładów i schronisk,
- 9) inicjowanie postępowań wyjaśniających i dyscyplinarnych,
- 10) rozpoznawanie skarg i wniosków.

2. Wizytacje o których mowa w ust. 108 pkt 7 przeprowadza się nie rzadziej niż jeden raz w okresie pięcioletnim; o terminie i zakresie wizytacji zawiadamia się prezesa sądu okręgowego oraz dyrektora zakładu lub schroniska na 30 dni przed terminem jej rozpoczęcia.

3. Z przebiegu wizytacji lub lustracji sporządza się sprawozdanie zawierające ustalenia i ocenę pracy zakładu lub schroniska.

4. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 3 wraz z projektami zaleceń pokontrolnych przedstawia się prezesowi sądu okręgowego i dyrektorowi zakładu i schroniska w terminie 14 dni od zakończenia wizytacji lub lustracji.

5. Prezes sądu okręgowego oraz dyrektor zakładu i schroniska mogą w terminie 14 dni od dnia przedstawienia sprawozdania zgłaszać zastrzeżenia, uwagi lub wnioski do sprawozdania lub projektu zaleceń pokontrolnych.

6. O sposobie załatwienia zastrzeżeń uwag lub wniosków, o których mowa w ust. 5, zawiadamia się w terminie 30 dni od dnia ich otrzymania i wyznacza się termin do wykonania zaleceń pokontrolnych.

7. Dyrektor zakładu i schroniska, za pośrednictwem prezesa sądu okręgowego, niezwłocznie po upływie terminu wyznaczonego do wykonania zaleceń pokontrolnych składa Ministrowi Sprawiedliwości informację dotyczącą zakresu i sposobu ich wykonania.

§ 109. Zadania nadzoru pedagogicznego polegają na:

- 1) wspieraniu prowadzenia działalności przez zakłady i schroniska,
- 2) analizie i ocenie stanu, warunków i skuteczności działalności zakładów i schronisk,
- 3) inspirowaniu nauczycieli do innowacji pedagogicznych, metodycznych i organizacyjnych,
- 4) sporządzaniu rocznych i bieżących sprawozdań z zakresu sprawowanego nadzoru pedagogicznego, zawierających dane liczbowe, opis prowadzonych działań merytoryczny wraz z wnioskami dotyczącymi kierunku rozwoju zakładów i schronisk oraz sposobów doskonalenia jakości oddziaływań wychowawczych,
- 5) ocenie pracy dyrektora zakładu, schroniska wraz z wnioskami i zaleceniami,

- 6) organizowaniu szkoleń, konferencji i narad, kończących się wnioskami albo ustaleniami,
- 7) współpracy z instytucjami, zakładami i schroniskami w sprawach programów autorskich dla nieletnich oraz współczesnych metod oddziaływań wychowawczych,
- 8) inspirowaniu pracowników zakładów i schronisk do podnoszenia poziomu jakości pracy z nieletnimi,
- 9) badaniu dokumentacji z przebiegu procesu wychowania, opieki i kształcenia oraz prawidłowości jej prowadzenia,
- 10) wykonywaniu czynności w zakresie awansu zawodowego nauczycieli.

§ 110.1. Nadzór pedagogiczny Ministra Sprawiedliwości w szczególności jest wykonywany poprzez :

- 1) badanie liczbowe i opisowe dotyczące realizacji zadań z zakresu oddziaływań wychowawczych oraz przebiegu procesu wychowania nieletnich wraz z wnioskami,
- 2) dokonanie oceny wyników działalności wychowawczej, opiekuńczej i edukacyjnej kończących się wnioskami i zaleceniami,
- 3) współdziałanie z zakładami i schroniskami w zakresie opracowania standardów pracy z nieletnimi,
- 4) koordynowanie działań dyrektora zakładu, schroniska w zakresie opracowania kryteriów oceny pracy nauczycieli,
- 5) wspieranie zakładów i schronisk we współpracy z uczelniami, partnerami społecznymi, osobami działającymi na rzecz wychowania, mającej w szczególności na uwadze proces usamodzielniania nieletnich,
- 6) organizowanie lub koordynowanie prowadzenia szkoleń, konferencji i narad.

§ 111. 1. Sprawność i skuteczność nadzoru zapewniają dyrektorzy zakładów i schronisk poprzez:

- 1) opracowanie programów rozwoju, zawierające standardy wymagań w zakresie kierowania zespołami pracowniczymi,
- 2) tworzenie bezpiecznych procedur postępowania z nieletnimi, zapewniających realizację indywidualnych potrzeb, ochronę przed zagrożeniami, w tym polegających ograniczaniu zachęt i okazji do naruszania prawa i usuwających skłonności do utrwalania niepożądanych wzorów zachowań,
- 3) współpracę w zakresie tworzenia programów wyrównywania szkód i pomagania ofiarom przestępstw oraz usamodzielniania,
- 4) sprawdzanie przebiegu działalności wychowawczej, uwzględniającej poziom przygotowania nieletniego do życia rodzinnego, społecznego, zawodowego,
- 5) współpracę z sądami, instytucjami, organizacjami, osobami godnymi zaufania publicznego i innymi podmiotami na rzecz nieletnich i ich rodzin,
- 6) diagnozę działań i procesów wychowawczych dla ustalenia kierunków oddziaływań.

2. Sprawność, skuteczność i wsparcie działań, o których mowa w ust. 1, zapewniają zespoły nadzoru.

3. Wyniki uzyskane w toku badania sprawności i skuteczności nadzoru służą w szczególności doskonaleniu pracy z nieletnimi, rozszerzaniu kompetencji zawodowych pracowników, prowadzeniu prawidłowego procesu wychowania.

§ 112. 1. Dyrektor zakładu i schroniska oraz inni nauczyciele zajmujący stanowiska kierownicze sprawują nadzór pedagogiczny w stosunku do pracowników pedagogicznych zatrudnionych w zakładach i schroniskach.

2. W celu sprawnego i skutecznego sprawowania nadzoru pedagogicznego, o którym mowa w ust.1, dyrektor zakładu i schroniska określa standardy jakości pracy w planie rozwoju zakładu i schroniska.

3. Standardy, o których mowa w ust. 2. opiniuje rada zakładu i schroniska.

§ 113. 1. Nadzór pedagogiczny w zakładzie i schronisku jest sprawowany poprzez:

- 1) hospitacje, polegające na obserwacji zajęć oraz ocenie ich efektywności,
- 2) szczegółowe badanie sprawy lub rodzaju spraw z zakresu działania zakładu i schroniska,
- 3) porównywanie ilościowe i jakościowe działań i zachowań wychowanków w szczególności dotyczących wydarzeń nadzwyczajnych, powrotów z przepustek i urlopów oraz efektów dydaktycznych,
- 4) systematyczne badanie przebiegu działalności wychowawczej zakładu i schroniska,
- 5) analizę i diagnozę stopnia realizacji celów działalności wychowawczej, określenie oraz ocenę sprawności i skuteczności tej działalności.

2. Sprawowanie nadzoru pedagogicznego jest dokumentowane; sposób prowadzenia dokumentacji określa dyrektor zakładu i schroniska.

Rozdział 9 Środki zapewnienia ochrony w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich

§ 114. 1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa w zakładzie lub schronisku tworzy się system ochrony, który różnicuje się w zależności od typu zakładu lub schroniska. Zróżnicowanie uzyskuje się przez zakres stosowanych zabezpieczeń techniczno-ochronnych, a także środków sygnalizacji i łączności oraz rodzaje i liczbę posterunków.

2. W zależności od typu zakładu lub schroniska stosuje się pełny, ograniczony lub uproszczony system ochrony.

3. Ochronę zakładu lub schroniska realizują pracownicy stosownie do zakresów obowiązków służbowych w sposób określony w zakresach czynności.

§ 115. 1. Pełny system ochrony stosuje się w resocjalizacyjnych zakładach poprawczych zamkniętych i o wzmożonym nadzorze wychowawczym, zakładach poprawczych readaptacyjnych oraz w interwencyjnych schroniskach dla nieletnich. Pełny system ochrony może być także stosowany w zwykłym schronisku dla nieletnich.

2. Pełny system ochrony określają w szczególności następujące elementy:

- 1) w ochronie zewnętrznej zakładu lub schroniska jest wyznaczony co najmniej jeden posterunek;
- 2) ogrodzenie ochronne o wysokości co najmniej 3 metrów wykonane z materiału pełnego, zwieńczone

odkoszami z drutu ostrzowego lub kolczastego;

3) okna budynków lub budowli, których stale lub czasowo przebywają nieletni wyposażone od zewnątrz w kraty lub spełniające ich funkcje inne zabezpieczenia techniczno-ochronne, a od wewnątrz w siatkę zabezpieczającą przed dostępem do okna;

4) drzwi wejściowe do budynków i innych budowli na terenie zakładu lub schroniska otwierane są tylko na czas niezbędny.

3. Dyrektor zakładu lub schroniska określi, w drodze instrukcji ochronnej, wykaz budynków i budowli oraz poszczególnych pomieszczeń, które mogą być dostępne w celu realizowania potrzeb nieletnich, okresy i zasady ich dostępności oraz sytuacje, w których ogranicza się do nich dostęp, jeżeli jest to uzasadnione możliwością wystąpienia zagrożenia dla życia lub zdrowia nieletnich.

§ 116. 1. Ograniczony system ochrony stosuje się w zwykłych zakładach poprawczych, w specjalnych terapeutycznych i rewalidacyjnych zakładach poprawczych oraz w zwykłych schroniskach dla nieletnich. System ten określają następujące elementy:

1) w ochronie zewnętrznej wyznacza się co najmniej jeden posterunek;

2) ogrodzenie ochronne wykonane z materiału pełnego lub siatki o wysokości co najmniej 1,5 m, które może być zwieńczone odkoszami wykonanymi z siatki;

3) okna budynków lub budowli mogą być wyposażone w kraty lub inne zabezpieczenia techniczno-ochronne;

4) drzwi wejściowe do budynków i innych budowli na terenie zakładu lub schroniska mogą być otwarte, chyba że dyrektor zakładu lub schroniska określi czas ich otwarcia w ciągu doby oraz sytuacje, w których dostęp do nich będzie ograniczony.

2. Dyrektor zakładu lub schroniska może określić, w drodze instrukcji ochronnej, które okna budynków lub budowli powinny być wyposażone w kraty lub inne zabezpieczenia techniczno-ochronne ze względu na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa nieletnich i pracowników oraz wyeliminowanie przypadków ucieczek nieletnich.

§ 117. 1. Uproszczony system ochrony stosuje się w hostelach. System ten określają w szczególności następujące elementy:

1) w ochronie zewnętrznej można nie wyznaczać posterunku;

2) teren hostelu może być ograniczony linią zewnętrzną lub oznaczony w inny sposób;

3) okna budynków mogą być wyposażone w zabezpieczenia techniczno-ochronne;

4) budynki i budowle oraz pomieszczenia w nich się znajdujące mogą pozostawać otwarte przez całą dobę.

2. Dyrektor zakładu może określić, w drodze instrukcji ochronnej, odstępstwa od wymogów określonych w ust. 1 pkt 3 i 4, jeżeli jest to uzasadnione względami zapewnienia bezpieczeństwa

nieletnich i pracowników.

§ 118. 1. W pełnym i ograniczonym systemie ochrony jest stosowany stały monitoring pomieszczeń, w których stale lub czasowo przebywają nieletni. Cyfrowy zapis z monitoringu izb mieszkalnych, przejściowych, izolacyjnych i izb chorych jest archiwizowany do czasu opuszczenia przez nieletnich w nich przebywających zakładu lub schroniska.

2. W uproszczonym systemie ochrony może być stosowany stały monitoring pomieszczeń, w których stale lub czasowo przebywają nieletni. Dyrektor zakładu może określić, w drodze instrukcji ochronnej, czas przechowywania zapisów cyfrowych z monitoringu izb przejściowych, izb izolacyjnych i izb chorych, w których przebywają nieletni.

§ 119. 1. Ochrona zakładu lub schroniska realizowana jest poprzez ochronę wewnętrzną i ochronę zewnętrzną.

2. W celu wykonywania ochrony wewnętrznej lub zewnętrznej zakładu lub schroniska pracownicy korzystają z wewnętrznego systemu łączności.

3. Dyrektor zakładu lub schroniska określi, w drodze instrukcji ochronnej, obowiązujący w danym zakładzie lub schronisku wewnętrzny system łączności ze wskazaniem rodzaju i ilości urządzeń służących do utrzymywania łączności oraz pracowników odpowiedzialnych za korzystanie z tych urządzeń.

§ 120. 1. Dyrektor zakładu lub schroniska tworzy plan ochronny zakładu lub schroniska.

2. Plan ochronny zakładu lub schroniska opiniuje rada zakładu lub schroniska.

3. Plan ochronny zakładu lub schroniska składa się z następujących dokumentów:

- 1) instrukcji ochronnej,
- 2) instrukcji w sprawie podejmowania działań ochronnych;
- 3) instrukcji określającej zasady i sposób doprowadzenia nieletnich na zabiegi medyczne i do lekarzy;
- 4) instrukcji określającej odstępstwa w pełnym, ograniczonym lub uproszczonym systemie ochrony;
- 5) instrukcji w sprawie sposobu realizacji czynności profilaktycznych;
- 6) instrukcji w sprawie wykorzystania środków ochrony osobistej i wzajemnego ubezpieczania się pracowników w trakcie wykonywania zadań służbowych;
- 7) instrukcji w sprawie przekazywania, gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych w wyniku realizacji czynności profilaktycznych;
- 8) instrukcji alarmowej;
- 9) instrukcji określającej zasady przyjmowania nieletnich do zakładu lub schroniska.

4. Załącznikami do instrukcji ochronnej są następujące dokumenty:

- 1) rozliczenie stanu etatowego pracowników ochrony;
- 2) zestawienie ilości posterunków ochronnych;
- 3) plan sytuacyjny zakładu lub schroniska;
- 4) opis systemu zabezpieczenia elektronicznego, jeżeli w zakładzie lub schronisku jest stosowany.

5. Załącznikiem do instrukcji alarmowej jest aktualizowany nie rzadziej niż raz na kwartał wykaz adresowy pracowników zakładu lub schroniska.

6. Do planu ochrony można dołączyć także porozumienie w sprawie ustalenia trybu współdziałania

zakładu lub schroniska z Policją w przypadkach zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa tych jednostek; w razie zawarcia porozumienia, ulega ono aktualizacji nie rzadziej niż co cztery lata.

7. Za bezpośrednią realizację planu ochrony odpowiada pracownik wyznaczony przez dyrektora zakładu lub schroniska.

§ 121. Pracownicy pełniący obowiązki w zakresie ochrony zakładu lub schroniska mogą je pełnić samodzielnie po odbyciu kursu przygotowawczego w ramach przeszkolenia wstępnego.

§ 122. 1. Pracownicy, realizując plan ochrony zakładu lub schroniska obowiązani są w szczególności do:

- 1) stosowania zabezpieczeń techniczno-ochronnych;
- 2) kontrolowania ruchu nieletnich w zakładzie lub schronisku;
- 3) przeprowadzania kontroli w celu odnalezienia przedmiotów niebezpiecznych i niedozwolonych oraz udaremniania ucieczki albo w innych uzasadnionych przypadkach.

2. Pracownicy w zakresie ochrony pełnią służbę w zmianach i podlegają bezpośrednio dyrektorowi zakładu lub schroniska lub wyznaczonemu przez niego wicedyrektorowi.

§ 123. Do obowiązków dyrektora zakładu lub schroniska w zakresie ochrony należy w szczególności:

- 1) określanie obowiązków i zadań ochronnych pracowników w zakresie ochrony zakładu lub schroniska;
- 2) zatwierdzanie organizacji pracy pracowników w zakresie ochrony;
- 3) inicjowanie i organizowanie rozpoznania nastrojów i atmosfery wśród nieletnich oraz ich zamiarów godzących w porządek i bezpieczeństwo, wyznaczenie pracownika odpowiedzialnego za gromadzenie i przetwarzanie informacji uzyskanych w wyniku czynności profilaktycznych, a także analizowanie uzyskanych informacji i podejmowanie stosowanych przedsięwzięć;
- 4) zarządzanie przeprowadzania kontroli oraz przeglądów zabezpieczeń techniczno-ochronnych;
- 5) wyznaczanie dyżurów pracowników;
- 6) określanie organizacji i zabezpieczenia zatrudnienia nieletnich, odwiedzin, spacerów, wyjść poza teren zakładu lub schroniska oraz zajęć szkolnych, kulturalno-oświatowych, z zakresu kultury fizycznej i sportu, usług religijnych, a także innych zbiorowych zajęć nieletnich.

§ 124. 1. Dyrektor zakładu lub schroniska może powierzyć wyznaczonemu pracownikowi lub wicedyrektorowi wykonywanie obowiązków, o których mowa w § 123 pkt 2, 4-5.

2. Dyrektor zakładu może powierzyć pracownikowi ochrony zakładu lub schroniska kierowanie ochroną zakładu lub schroniska.

3. Pracownikowi, któremu powierzono kierowanie ochroną zakładu lub schroniska podlegają pozostali pracownicy ochrony.

4. Do obowiązków pracownika, któremu powierzono kierowanie ochroną zakładu lub schroniska należy w szczególności:

- 1) udział w opracowaniu planu ochrony;
- 2) opracowywanie organizacji pracy pracowników w zakresie ochrony i przedstawianie jej dyrektorowi do zatwierdzenia;

- 3) organizowanie ochrony wewnętrznej i zewnętrznej;
- 4) organizowanie rozpoznawania przez podległych pracowników nastrojów i atmosfery wśród nieletnich oraz ich zamiarów godzących w ustalony porządek i bezpieczeństwo w zakładzie lub schronisku;
- 5) współdziałanie z dyrektorem lub innymi wyznaczonymi pracownikami w celu zapobiegania sytuacjom nadzwyczajnym;
- 6) przekazywanie dyrektorowi zakładu lub schroniska informacji uzyskanych w wyniku czynności profilaktycznych oraz współdziałanie w celu podjęcia stosownych czynności w zakresie ochrony;
- 7) udział w przeglądach ustalających potrzeby w zakresie zabezpieczeń techniczno-ochronnych;
- 8) kontrolowanie sposobu wykonywania obowiązków przez podległych pracowników, a także zadań ochronnych podjętych przez pracownika spoza działu ochrony.

§ 125. Do obowiązków pracownika w zewnętrznej ochronie zakładu przy przyjęciu zmiany należy w szczególności:

- 1) sprawdzenie stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych;
- 2) sprawdzenie w obecności zdającego ilości kluczy i porównanie ich z wykazem;
- 3) sprawdzenie ilości i stanu zastępczych źródeł światła;
- 4) sprawdzenie i zapoznanie się z dokumentacją znajdującą się na posterunku;
- 5) przejęcie indywidualnego wyposażenia od pracownika zdającego zmianę, a w szczególności środka łączności, alarmowania, zestawu kluczy;
- 6) wpisanie do książki przebiegu zmiany stwierdzonych nieprawidłowości przy przejęciu zmiany;
- 7) niezwłoczne zawiadomienie dyrektora zakładu lub schroniska lub wicedyrektora o uchybieniach godzących w bezpieczeństwo zakładu lub schroniska.

§ 126. 1. Do obowiązków pracownika w czasie pełnienia zmiany w zewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska należy w szczególności:

- 1) zapewnienie porządku i bezpieczeństwa w pobliżu posterunku;
- 2) znajomość wzorów legitymacji służbowych, przepustek dla interesantów oraz przepustek dla nieletnich;
- 3) dokładne sprawdzanie dokumentów oraz tożsamości osób uprawnionych do wejścia lub wyjścia z zakładu lub schroniska;
- 4) sprawdzanie przedmiotów wnoszonych i wynoszonych z zakładu lub schroniska oraz zatrzymywanie tych przedmiotów, na których wniesienie lub wyniesienie nie ma zezwolenia dyrektora zakładu lub schroniska lub innej upoważnionej przez niego osoby;
- 5) sprawdzanie i odbieranie przepustki od osób wychodzących oraz odnotowywanie godziny wyjścia;
- 6) dokładne kontrolowanie dokumentów zwolnienia nieletniego z zakładu lub schroniska;

- 7) dokładne kontrolowanie przepustek nieletnich;
- 8) kontrolowanie wszystkich pojazdów wraz z ładunkami wyjeżdżających poza teren zakładu lub schroniska;
- 9) kontrolowanie ruchu nieletnich w rejonie posterunku;
- 10) prowadzenie dokumentacji znajdującej się na posterunku;
- 11) utrzymywanie łączności telefonicznej z innymi posterunkami, sekretariatem i innymi stanowiskami pracy;
- 12) prowadzenie obserwacji zachowania nieletnich i informowanie o zaobserwowanych nieprawidłowościach przełożonych;
- 13) dokonywanie obchodów patrolowych wokół obiektów zakładu lub schroniska w porze nocnej;
- 14) codzienne składanie meldunku o zaobserwowanych sytuacjach związanych z zachowaniem nieletnich dyrektorowi zakładu lub schroniska.

§ 127. Do obowiązków pracownika przy przyjęciu zmiany przy izbach przejściowych, izbach izolacyjnych i izbach chorych w wewnętrznej ochronie zakładu należy w szczególności:

- 1) zaznajomienie się z wydarzeniami, które miały miejsce od czasu zakończenia przez niego poprzedniej zmiany;
- 2) sprawdzenie w obecności zdającego zgodności stanu faktycznego nieletnich ze stanem ewidencyjnym;
- 3) sprawdzenie ilości i stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych, a w szczególności urządzeń łączności, środków sygnalizacji, alarmowania, sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych;
- 4) sprawdzenie zgodności stanu faktycznego ze stanem ewidencyjnym kluczy;
- 5) przejęcie indywidualnego wyposażenia od pracownika zdającego zmianę, a w szczególności środka łączności, alarmowania, zestawu kluczy;
- 6) wpisanie do książki przebiegu zmiany stwierdzonych nieprawidłowości przy przejęciu zmiany,
- 7) niezwłoczne zawiadomienie dyrektora zakładu lub schroniska lub wicedyrektora o uchybieniach godzących w bezpieczeństwo zakładu lub schroniska.

§ 128. Do obowiązków pracownika w czasie pełnienia zmiany przy izbach przejściowych, izbach izolacyjnych i izbach chorych w wewnętrznej ochronie zakładu należą w szczególności:

- 1) wymaganie od nieletnich znajdujących się w izbie przejściowej, izolacyjnej lub izbie chorych ścisłego przestrzegania porządku wewnętrznego oraz obowiązków wynikających z regulaminu zakładu lub schroniska;
- 2) systematyczne kontrolowanie zachowania nieletnich umieszczonych w izbie przejściowej, izbie izolacyjnej lub izbie chorych niedopuszczanie do nielegalnych kontaktów z innymi nieletnimi i przeciwdziałanie próbom naruszenia bezpieczeństwa zakładu lub schroniska;

3) codzienne kontrolowanie stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych izby przejściowej, izolacyjnej i izby chorych;

4) wspieranie, w razie uzasadnionej potrzeby, pracownika wyznaczonego do konwojowania nieletnich przebywających w izbie przejściowej lub izolacyjnej po terenie zakładu lub schroniska w celu załatwienia spraw administracyjnych, badań i zabiegów lekarskich;

5) udzielanie wsparcia innym pracownikom wyznaczonym do dozoru nieletnich wykonujących na terenie zakładu lub schroniska prace porządkowo-gospodarcze;

6) przeprowadzanie szczegółowych przeszukań pomieszczeń izby przejściowej, izby izolacyjnej lub izby chorych przed umieszczeniem w nich nieletnich oraz po opuszczeniu tych pomieszczeń przez nieletnich;

7) odnotowywanie w książce zmiany faktu przeszukania osobistego nieletniego przed umieszczeniem w grupie przejściowej lub izolacyjnej;

8) zabezpieczenie prawidłowego pobytu nieletniego w izbie izolacyjnej zgodnie z regulaminem zakładu lub schroniska;

9) przeprowadzanie kontroli pobieżnej nieletnich wychodzących i powracających do izby izolacyjnej lub przejściowej oraz w innych przypadkach wynikających z regulaminu zakładu lub schroniska;

10) zapewnienie ubezpieczenia innego pracownika przy otwarciu drzwi pomieszczeń izolacyjnych;

11) kontrolowanie w nieregularnych odstępach czasu zachowania się nieletnich w czasie ciszy nocnej;

12) współdziałanie z pracownikami pedagogicznymi w kształtowaniu właściwej postawy nieletnich i ich poprawnego zachowania;

13) wykonywanie poleceń dyrektora zakładu poprawczego lub schroniska dla nieletnich albo zastępującego go pracownika pedagogicznego w zakresie stosowania wobec nieletnich środków przymusu bezpośredniego określonych w art. 95a § 4 ustawy

§ 129. Do obowiązków pracowników przy przejmowaniu zmiany w wewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska w warsztatach szkolnych i szkole należy w szczególności:

1) zapoznanie się z uwagami zapisanymi w książce przebiegu zmiany;

2) zapoznanie się ze stanem faktycznym nieletnich przebywających na terenie zakładu;

3) sprawdzenie stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych pomieszczeń warsztatów szkolnych i szkoły oraz innych pomieszczeń, w których prowadzone są zajęcia dydaktyczne, w tym urządzeń łączności, środków sygnalizacji, alarmowania, sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych;

4) wpisanie do książki przebiegu zmiany stwierdzonych nieprawidłowości przy przejściu zmiany,

5) niezwłoczne zawiadomienie dyrektora zakładu lub schroniska lub wicedyrektora o uchybieniach godzących w bezpieczeństwo zakładu lub schroniska.

§ 130. Do obowiązków pracownika w czasie pełnienia zmiany w wewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska w warsztatach szkolnych i szkole należy w szczególności:

1) niedopuszczanie do oddalania się nieletnich z miejsca zajęć;

2) nadzorowanie nieletnich podczas posiłków;

3) otwieranie i zamykanie pomieszczeń i przejścia na teren zakładu lub schroniska uzasadnione organizacją pracy zakładu lub schroniska lub w innych uzasadnionych przypadkach wynikających z instrukcji ochronnej;

4) przeprowadzanie kontroli pobieżnej nieletnich po zakończonych zajęciach dydaktycznych przed wejściem do internatu oraz w innych uzasadnionych przypadkach wynikających z regulaminu zakładu lub schroniska albo instrukcji ochronnej;

5) codzienne kontrolowanie stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych budynków zakładu;

6) przeprowadzanie przeszukań pomieszczeń warsztatów szkolnych i szkoły w uzasadnionych przypadkach wynikających z regulaminu zakładu lub schroniska albo instrukcji ochronnej;

7) ubezpieczanie pracowników pedagogicznych prowadzących pracę z grupą wychowawczą;

8) ubezpieczanie pracowników pedagogicznych podczas przeprowadzania apeli;

9) dozorowanie nieletnich podczas posiedzeń rad zakładu lub schroniska;

10) prowadzenie dokumentacji: książki przebiegu zmiany, książki rozmieszczenia nieletnich, książki zawartości paczek otrzymywanych przez nieletnich;

11) współdziałanie z pracownikami pedagogicznymi w kształtowaniu właściwej postawy nieletnich i ich poprawnego zachowania;

12) wykonywanie środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich, na polecenie dyrektora zakładu lub schroniska albo zastępującego go pracownika pedagogicznego.

§ 131. Do obowiązków pracowników przy przejmowaniu zmiany w wewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska w internacie należy w szczególności:

1) zapoznanie się z uwagami zapisanymi w książce przebiegu zmiany;

2) zapoznanie się ze stanem faktycznym nieletnich przebywających na terenie zakładu, w szczególności na terenie internatu;

3) sprawdzenie stanu zabezpieczeń techniczno-ochronnych w pomieszczeniach internatu, a także innych pomieszczeń w których prowadzone są zajęcia wychowawcze i opiekuńcze, w tym urządzeń łączności, środków sygnalizacji, alarmowania, sprzętu i urządzeń przeciwpożarowych

4) wpisanie do książki przebiegu zmiany stwierdzonych nieprawidłowości przy przejściu zmiany;

5) niezwłoczne zawiadomienie dyrektora zakładu lub schroniska lub wicedyrektora o uchybieniach godzących w bezpieczeństwo zakładu lub schroniska.

§ 132. Do obowiązków pracownika w czasie pełnienia zmiany w wewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska w internacie należy w szczególności:

1) ubezpieczanie pracowników pedagogicznych podczas przeprowadzania apeli;

2) niedopuszczanie do oddalania się nieletnich z miejsca zajęć;

3) udzielanie wsparcia innym pracownikom wyznaczonym do pełnienia nadzoru nad nieletnimi podczas posiłków;

4) udzielanie wsparcia innym pracownikom wyznaczonym do dozorowania nieletnich wykonujących na terenie zakładu lub schroniska prace porządkowo-gospodarcze;

5) ubezpieczanie pracowników pedagogicznych prowadzących zajęcia wychowawcze z nieletnimi;

6) patrolowanie rejonu posterunku w celu sprawdzenia stanu istniejących zabezpieczeń techniczno-ochronnych oraz zachowania nieletnich;

7) systematyczne zamykanie pomieszczeń i krat w tych przypadkach, w których konieczność taka wynika z instrukcji ochronnej;

8) dokonywanie, w uzasadnionych przypadkach, kontroli pobieżnej nieletnich powracających z zajęć szkolnych i warsztatowych;

9) sprawdzanie uprawnień i tożsamości osób odwiedzających nieletnich, a także dozоровanie nieletnich podczas odwiedzin i przestrzeganie czasu trwania odwiedzin;

10) dokonywanie kontroli pobieżnej nieletnich wychodzących na przepustki i urlopy;

11) sprawdzanie i spisywanie przedmiotów, które nieletni otrzymują w paczkach lub przywożą ze sobą z przepustek lub urlopów;

12) konwojowanie nieletnich na zabiegi medyczne poza teren zakładu lub schroniska;

13) współdziałanie z pracownikami pedagogicznymi w kształtowaniu właściwej postawy nieletnich i ich poprawnego zachowania;

14) wykonywanie środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich, na polecenie dyrektora zakładu lub schroniska albo zastępującego go pracownika pedagogicznego.

§ 133. 1. Pracownicy spoza zakresu ochrony zakładu lub schroniska realizują obowiązki wynikające z ustalonego systemu lub sposobu ochrony w sytuacjach i w zakresie określonym przez dyrektora zakładu lub schroniska.

2. Pracownikom, o których mowa w ust. 1, sprawującym stały nadzór nad nieletnimi w czasie nauki, zatrudnienia lub innych zajęć, określa się zadania ochronne w instrukcji ochrony oraz w zakresach ich obowiązków.

§ 134. 1. Pracownik przeciwdziała w szczególności:

- 1) zachowaniom mogącym zakłócić bezpieczeństwo lub porządek w zakładzie lub schronisku;
- 2) negatywnym oddziaływaniami nieletnich wobec innych nieletnich;
- 3) przejawom powstawania podkultury nieletnich.

2. O zaistnieniu lub zaobserwowaniu przypadków określonych w ust. 1 pracownik niezwłocznie informuje dyrektora zakładu lub schroniska lub wicedyrektora.

§ 135. W przypadku ucieczki lub usiłowania ucieczki nieletniego z zakładu lub schroniska pracownik w zewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska ma obowiązki:

- 1) podjąć niezbędne działania w celu uniemożliwienia ucieczki;
- 2) poinformować przełożonych o usiłowaniu ucieczki lub jej dokonaniu przez nieletniego oraz zawiadomić o tym fakcie pracowników na posterunkach w wewnętrznym systemie ochrony;
- 3) jeżeli zatrzymanie nieletniego nie jest możliwe, prowadzić obserwację kierunku ucieczki, w miarę możliwości zabezpieczyć ślady i przekazać swoje obserwacje dyrektorowi zakładu lub schroniska albo wicedyrektorowi.

§ 136. W przypadku ucieczki lub usiłowania ucieczki nieletniego z zakładu lub schroniska pracownik w

wewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska ma obowiązek:

- 1) podjąć niezbędne działania w celu uniemożliwienia ucieczki;
- 2) poinformować przełożonych o usiłowaniu ucieczki lub jej dokonaniu przez nieletniego oraz zawiadomić o tym fakcie pracowników na posterunkach w wewnętrznym systemie ochrony;
- 3) zabezpieczyć nieletnich przebywających w zakładzie lub schronisku;
- 4) jeżeli zatrzymanie nieletniego nie jest możliwe, prowadzić obserwację kierunku ucieczki, w miarę możliwości zabezpieczyć ślady i przekazać swoje obserwacje dyrektorowi zakładu lub schroniska albo wicedyrektorowi.

§ 137. W przypadku pożaru zakładu lub schroniska pracownik w zewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska ma obowiązek:

- 1) powiadomić przełożonych, w tym w szczególności dyrektora zakładu lub schroniska oraz pracowników na posterunkach w wewnętrznym systemie ochrony;
- 2) niezwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego;
- 3) w razie niemożności ugaszenia pożaru we własnym zakresie, stosować się do poleceń kierującego akcją przeciwpożarową;
- 4) w razie potrzeby ewakuować z dyżurki posterunku dokumentację, klucze, szczególne środki bezpieczeństwa i zabezpieczyć je przed zniszczeniem.

§ 138. W przypadku pożaru zakładu lub schroniska pracownik w wewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska ma obowiązek:

- 1) powiadomić przełożonych, w tym w szczególności dyrektora zakładu lub schroniska oraz innych pracowników na posterunkach w wewnętrznym systemie ochrony
- 2) niezwłocznie przystąpić do gaszenia pożaru, przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego;
- 3) stosować się do poleceń kierującego akcją przeciwpożarową;
- 4) zająć się ewakuacją nieletnich
- 5) w razie potrzeby ewakuować z dyżurki posterunku dokumentację, klucze, szczególne środki bezpieczeństwa i zabezpieczyć je przed zniszczeniem.

§ 139. W przypadku napaści na zakład lub schronisko pracownik w zewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska ma obowiązek:

- 1) powiadomić przełożonych, w tym w szczególności dyrektora zakładu lub schroniska, oraz innych pracowników na posterunkach w wewnętrznym systemie ochrony, nakazując likwidację ruchu i zabezpieczenie nieletnich;
- 2) prowadzić obserwację poczynąń napastników i o jej wynikach na bieżąco informować kierującego obroną zakładu lub schroniska;
- 3) zapewnić obronę dyżurki, a w szczególności zabezpieczyć klucze, dokumentację i szczególne środki bezpieczeństwa przed zniszczeniem lub przywłaszczeniem;
- 4) wykonywać polecenia kierującego obroną zakładu lub schroniska.

§ 140. W przypadku napaści na zakład lub schronisko pracownik w wewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska ma obowiązek:

1) powiadomić przełożonych, w tym w szczególności dyrektora zakładu lub schroniska, oraz innych pracowników na posterunkach w wewnętrznym systemie ochrony, nakazując likwidację ruchu i zabezpieczenie nieletnich;

2) prowadzić obserwację poczynąń napastników i o jej wynikach na bieżąco informować kierującego obroną zakładu lub schroniska;

3) zapewnić obronę dyżurki, a w szczególności zabezpieczyć klucze, dokumentację i szczególne środki bezpieczeństwa przed zniszczeniem lub przywłaszczeniem;

4) zabezpieczyć i kontrolować zachowanie nieletnich;

5) wykonywać polecenia kierującego obroną zakładu lub schroniska.

§ 141. W przypadku buntu nieletnich w zakładzie lub schronisku pracownik w zewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska ma obowiązki:

1) powiadomić przełożonych w tym w szczególności dyrektora zakładu lub schroniska, oraz innych pracowników na posterunkach w wewnętrznym systemie ochrony;

2) zapewnić obronę dyżurki, a w szczególności zabezpieczyć klucze, dokumentację i szczególne środki bezpieczeństwa oraz podręczny sprzęt gaśniczy przed zniszczeniem lub przywłaszczeniem przez zbuntowanych nieletnich;

3) wykonywać polecenia kierującego akcją.

§ 142. W przypadku buntu nieletnich w zakładzie lub schronisku pracownik w wewnętrznej ochronie zakładu lub schroniska ma obowiązki:

1) powiadomić przełożonych w tym w szczególności dyrektora zakładu lub schroniska oraz innych pracowników na posterunkach w wewnętrznym systemie ochrony;

2) zapewnić obronę dyżurki, a w szczególności zabezpieczyć klucze, dokumentację i szczególne środki bezpieczeństwa oraz podręczny sprzęt gaśniczy przed zniszczeniem lub przywłaszczeniem przez zbuntowanych nieletnich;

3) podjąć działania w celu zapobieżenia rozszerzania się buntu;

4) wykonywać polecenia kierującego akcją.

§ 143. Wyznaczając pracowników w zakresie ochrony zakładu lub schroniska uwzględnia się ich cechy fizyczne psychiczne oraz przygotowanie zawodowe.

§ 144.1. W pełnym systemie ochrony zmiana liczy nie mniej niż trzech pracowników, a w systemie ograniczonym – nie mniej niż dwóch pracowników.

2. W uproszczonym systemie ochrony czynności w zakresie ochrony może pełnić jeden pracownik.

3. W przypadkach wskazanych w ust. 1 i 2 dyrektor zakładu lub schroniska może określić, w drodze instrukcji, odstępstwa w zakresie ilości pracowników na zmianie w szczególności, jeżeli jest to uzasadnione organizacją zakładu lub schroniska.

§ 145. Pracowników pełniących czynności na posterunkach wyposaża się w środki łączności z innymi posterunkami, a także w środki alarmowania umożliwiające właściwe wykonywanie zadań służbowych i zapewnienie bezpieczeństwa pracownikom.

§ 146. Możliwość poruszania się i przebywania nieletnich w określonych miejscach oraz zakres ich dozoru na terenie zakładu lub schroniska różnicuje się w zależności od rodzaju jednostki oraz systemu ochrony.

§ 147. 1. Ruch nieletnich po terenie zakładu lub schroniska:

- 1) w razie uzasadnionej potrzeby, jest dozoruwany przez pracownika;
- 2) podlega ewidencji w książce rozmieszczenia nieletnich lub w innej prowadzonej w zakładzie lub schronisku dokumentacji.

2. W ograniczonym i uproszczonym systemie ochrony dyrektor może określić odstępstwa od zasad określonych w ust. 1.

§ 148. Dyrektor zakładu lub schroniska określa, w drodze instrukcji, zasady i sposób doprowadzania nieletnich na zabiegi medyczne i do lekarzy, uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa zakładu lub schroniska oraz uniemożliwienia ryzyka ucieczki przez nieletniego doprowadzanego.

§ 149.1. Nieletni uprawniony do samodzielnego przebywania poza terenem zakładu lub schroniska może jednostkę opuścić na podstawie przepustki lub innego zezwolenia udzielonego przez dyrektora zakładu lub schroniska.

2. W razie udzielenia nieletniemu zgody na kształcenie się lub zatrudnienie poza terenem zakładu lub schroniska, opuszczenie terenu zakładu lub schroniska przez nieletniego może się odbyć po stwierdzeniu przez pracowników, że zgoda na opuszczenie terenu jednostki jest aktualna.

§ 150. 1. W ochronie zakładu lub schroniska można stosować:

- 1) zabezpieczenia techniczno-ochronne, a w szczególności:
  - a) linię zewnętrzną ogrodzenia ochronnego, wykonaną z materiału pełnego, którą może stanowić również ściana budynku, w którym mogą także czasowo lub na stałe przebywać nieletni, albo wykonaną z materiałów tworzących ogrodzenie ażurowe - wyposażoną w zabezpieczenia utrudniające jej pokonanie, jak odkosza ostrzowe lub kolczaste,
  - b) bramy, drzwi i kraty o szczególnie silnej konstrukcji zamontowane przy wejściach do zakładu lub schroniska i ważniejszych budynków,
  - c) bramy, drzwi lub kraty o silnej konstrukcji zamontowane przy wejściach i przejściach do poszczególnych budynków,
  - d) kraty okienne, przesłony lub siatki mocnej konstrukcji montowane po zewnętrznej stronie okien oraz wewnętrzne siatki przed otworami okiennymi,
  - e) zamki i blokady do bram, drzwi i krat,
  - f) agregat prądowłóczy lub inne zastępcze źródła energii elektrycznej i oświetlenia,
  - g) zabezpieczenia studzienek, kanałów, urządzeń wentylacyjnych, rynien, odgromników, słupów, masztów antenowych, kominów i innych punktów wysokościowych, świetlików, wejść na strychy i dachy oraz wejść do piwnic,
  - h) urządzenia telewizji przemysłowej i urządzenia kontroli dostępu;
- 2) środki sygnalizacji i łączności, a w szczególności:
  - a) urządzenia do kontroli osób, bagaży, pojazdów i ładunków,

- b) instalację przyzywową,
- c) środki łączności radiowej i przewodowej,
- d) środki alarmowania.

2. Dyrektor zakładu lub schroniska określi instrukcję alarmową, uwzględniając w szczególności organizację zakładu lub schroniska.

§ 151. Dyrektor zakładu lub schroniska określi, w drodze instrukcji ochronnej, sposób wykonywania czynności ochronnych oraz rodzaje, ilość i zakres zastosowania zabezpieczeń techniczno-ochronnych oraz środków sygnalizacji i łączności, uwzględniając w szczególności organizację zakładu lub schroniska.

§ 152. W przypadkach uzasadnionych względami bezpieczeństwa dyrektor zakładu lub schroniska może zarządzić wzmocnienie systemów ochrony, o których mowa w § 2 poprzez wprowadzenie dodatkowych przedsięwzięć i działań ochronnych, a w szczególności:

- 1) zwiększenie składu zmiany, również o pracowników spoza pracowników ochrony zakładu lub schroniska;
- 2) wystawienie dodatkowych posterunków;
- 3) wprowadzenie dyżurów kadry kierowniczej.

§ 153.1. Wzmocnienie ochrony można zarządzić po:

- 1) uzyskaniu informacji o zagrożeniu bezpieczeństwa zakładu lub schroniska, w szczególności zagrożenia buntem lub napaścią na jednostkę;
- 2) zaistnieniu sytuacji nadzwyczajnej.

2. Rodzaj i zakres stosowanych dodatkowych przedsięwzięć i działań ochronnych zależy od rozpoznania zamierzeń nieletnich i ich skali, a także stopnia zagrożenia bezpieczeństwa zakładu lub schroniska.

§ 154. 1. Pracownicy w zakresie ochrony zakładu lub schroniska podejmują czynności profilaktyczne.

2. Czynności profilaktyczne to w szczególności:

- 1) obserwowanie zachowań i relacji w środowisku nieletnich;
- 2) rozpoznawanie istnienia struktur podkultury w zakładzie lub schronisku i udziału w niej nieletnich;
- 3) rozpoznawanie atmosfery i nastrojów wśród nieletnich oraz ich zamiarów godzących w bezpieczeństwo zakładu lub schroniska.

3. Jeżeli w wyniku czynności profilaktycznych pracownik zauważy zachowania nieletnich zagrażające bezpieczeństwu zakładu lub schroniska, ma obowiązek poinformować o tym dyrektora zakładu lub schroniska albo wicedyrektora.

4. Dyrektor zakładu lub schroniska określi, w drodze instrukcji, sposoby realizacji czynności profilaktycznych, zasady przekazywania, gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych w wyniku realizacji czynności profilaktycznych.

§ 155. Dyrektor zakładu lub schroniska określi, w drodze instrukcji, zasady wykorzystania środków ochrony osobistej i wzajemnego ubezpieczenia się pracowników w trakcie wykonywania zadań służbowych, mając na uwadze system ochrony przyjęty w danej jednostce oraz organizację jednostki.

§ 156. Dyrektor zakładu lub schroniska określi, w drodze instrukcji, zasady przyjmowania nieletnich do zakładu lub schroniska, uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa zakładu lub schroniska

oraz sprawne roztoczenie nadzoru nad przyjmowanym nieletnim.

§ 157.1. W okresie jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dyrektor zakładu lub schroniska utworzy planu ochrony zakładu lub schroniska, o którym mowa w § 120.

2. W okresie dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia dyrektor zakładu lub schroniska dostosuje zabezpieczenia techniczno-ochronne i osobowe w zakładzie lub schronisku do systemu ochrony, o którym mowa w § 114, do którego został zaliczony zakład lub schronisko.”

§ 2. 1. Nauczyciele, którym przed dniem wejścia w życie rozporządzenia powierzono funkcję dyrektora w zakładach poprawczych lub schroniskach dla nieletnich, wykonują te funkcje do dnia 31 sierpnia roku szkolnego, w którym został przeprowadzony konkurs na dyrektora tego zakładu lub schroniska, nie dłużej jednak niż do dnia 31 sierpnia 2013 r.

2. Przepisy ust. 1 nie dotyczą nauczycieli, którym funkcje dyrektorów zakładów poprawczych lub schronisk dla nieletnich powierzono w drodze konkursu. Nauczyciele ci wykonują funkcje dyrektorów nie dłużej niż 5 lat od dnia powierzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2008 r. za wyjątkiem przepisów rozdziału 9, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2009 r.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK Nr 5

REGULAMIN KONKURSU NA STANOWISKO DYREKTORA ZAKŁADU POPRAWCZEGO (SCHRONISKA dla NIELETNICH) I TRYBU PRACY KOMISJI KONKURSOWEJ

§ 1. 1. Konkurs na stanowisko dyrektora zakładu (schroniska) zarządza Minister Sprawiedliwości, zwany dalej "organizatorem konkursu".

2. Minister Sprawiedliwości może zlecić przeprowadzenie konkursu prezesowi sądu okręgowego, który wówczas staje się organizatorem konkursu.

§ 2. Konkurs na stanowisko dyrektora zakładu (schroniska) organizuje się przez:

- 1) ogłoszenie konkursu w danym zakładzie (schronisku), innych zakładach i schroniskach, w kuratorium oświaty właściwym dla zakładu lub schroniska, wyższych uczelniach, środkach masowego przekazu, na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Edukacji
- 2) ustalenie terminu zgłoszenia kandydatów,
- 3) określenie terminu i miejsca posiedzenia komisji konkursowej,
- 4) podanie wymagań, jakim powinni odpowiadać kandydaci.

§ 3. Ogłoszenie o konkursie zamieszcza się w co najmniej jednym dzienniku o zasięgu ogólnopolskim. Ogłoszenie może być ponadto zamieszczone w prasie o zasięgu lokalnym.

§ 4. O ogłoszeniu konkursu organizator zawiadamia pisemnie zakład lub schronisko, którego konkurs dotyczy.

§ 5. 1. Wskazany w ogłoszeniu o konkursie termin składania ofert przez osoby przystępujące do konkursu nie może być krótszy niż 14 dni od dnia ukazania się ogłoszenia.

2. Ogłoszenie o konkursie winno zawierać informację, iż oferty zgłoszone po wyznaczonym terminie pozostawione zostaną bez rozpoznania, a o złożeniu oferty w terminie decydować będzie data stempla pocztowego.

§ 6. 1. Organizator konkursu powołuje komisję konkursową w składzie:

- 1) dwóch przedstawicieli Ministra Sprawiedliwości,
- 2) dwóch przedstawicieli Prezesa Sądu Okręgowego,
- 3) przedstawiciel Kuratora Oświaty,
- 4) przedstawiciel Okręgowego Zespołu Nadzoru Pedagogicznego
- 5) przedstawiciel rady zakładu (schroniska)
- 6) po jednym przedstawicielu organizacji związkowych działających w zakładzie (schronisku)

2. Pracami komisji kieruje jej przewodniczący, którego wyznacza Minister Sprawiedliwości.

3. Przedstawicielem rady zakładu w komisji konkursowej zostaje osoba, która uzyskała największą liczbę głosów w głosowaniu tajnym przeprowadzonym na posiedzeniu rady. Odpis protokołu rady w tym zakresie dyrektor zakładu lub schroniska przedstawia przewodniczącemu komisji, który dokonuje w protokole konkursowym zapisu na te okoliczność i włącza odpis do dokumentacji komisji.

4. Przedstawiciele organizacji, o których mowa w ust. 1 pkt. 6, przedstawiają przewodniczącemu komisji pisemne upoważnienie organu statutowego związku o czym dokonuje się zapisu w protokole konkursowym.

§7. Prace komisji są prowadzone, jeżeli w posiedzeniu bierze udział co najmniej 2/3 jej członków

§ 8. Do udziału w konkursie nie mogą być dopuszczone osoby, które były karane karą dyscyplinarną, o której mowa w art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, ze zmianami), lub przeciwko którym toczy się przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne, oraz były karany za przestępstwo popełnione umyślnie lub toczy się przeciwko nim postępowanie karne.

§ 9. Kandydat na dyrektora zakładu (schroniska) składa organizatorowi konkursu następujące dokumenty:

- 1) pisemnie opracowaną koncepcję pracy i rozwoju zakładu (schroniska),
- 2) życiorys wraz ze zdjęciem, uwzględniający przebieg pracy w tym pedagogicznej i osiągnięcia zawodowe,
- 3) kopię dokumentów potwierdzających posiadane wykształcenie, kwalifikacje osiągnięcia zawodowe,
- 4) zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia,
- 5) zaświadczenie o niekaralności,
- 6) zgłoszenie o przystąpieniu do konkursu,
- 7) ocenę pracy albo ocenę dorobku zawodowego,

- 8) kopie świadectw pracy,
- 9) oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych kandydata do celów prowadzonej konkursu,
- 10) kopię dokumentu tożsamości zawierającą dane osobowe kandydata.

§ 10. Organizator konkursu, na prośbę kandydata, umożliwia mu zapoznanie się z działalnością zakładu (schroniska).

§ 11. Konkurs przeprowadza się również w przypadku zgłoszenia się jednego kandydata.

§ 12. 1. Pierwsze posiedzenie komisji konkursowej powinno nastąpić nie później niż 14 dnia od daty zamknięcia listy przyjmowania zgłoszeń kandydatów na stanowisko dyrektora zakładu (schroniska).

2. Przewodniczący komisji ustala termin i miejsce posiedzenia komisji i powiadamia o tym pisemnie członków komisji oraz kandydatów, na co najmniej 7 dni przed terminem posiedzenia.

§ 13 . Konkurs przebiega w dwóch etapach:

- 1) pierwszy etap - sprawdzenie warunków formalnych obejmujących sprawdzenie czy oferty zostały złożone w terminie i zawierają wszystkie wymagane dokumenty oraz czy z dokumentów tych wynika, że kandydat spełnia wymagania wskazane w ogłoszeniu o konkursie; oferty nie spełniające wymogów formalnych podlegają odrzuceniu; o dopuszczeniu kandydata do drugiego etapu decyduje komisja w głosowaniu jawnym; w przypadku równej liczby głosów o przejściu kandydata do drugiego etapu decyduje przewodniczący komisji; o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu do dalszego postępowania konkursowego kandydatów informuje przewodniczący komisji, który jednocześnie w terminie 3 dni od dnia posiedzenia komisji, informuje pisemnie kandydatów niedopuszczonych do dalszego postępowania konkursowego o przyczynach odrzucenia oferty.
- 2) drugi etap - rozmowa z kandydatem na temat koncepcji funkcjonowania i rozwoju zakładu (schroniska), zainteresowań zawodowych i dotychczasowych osiągnięć.

§ 14. 1. Na posiedzeniu końcowym komisja konkursowa wyłania w głosowaniu tajnym, zwykłą większością głosów, kandydata na stanowisko dyrektora zakładu (schroniska).

2. Każdy z członków komisji dysponuje jednym głosem.

3. Jeżeli w pierwszej turze głosowania żaden z kandydatów nie uzyskał bezwzględnej większości głosów, do drugiej tury głosowania przechodzą dwaj kandydaci, którzy uzyskali największą liczbę głosów. W przypadku uzyskania ponownie równej liczby głosów, przewodniczący komisji przedstawia obu kandydatów organizatorowi konkursu, który dokonuje wyboru. Jeżeli organizatorem konkursu jest prezes sądu okręgowego wówczas to on przedstawia kandydatów Ministrowi Sprawiedliwości na wniosek przewodniczącego komisji konkursowej.

4. Komisja konkursowa odstępuje od wskazania kandydata, jeżeli żaden z kandydatów biorących udział w konkursie nie spełnia w wystarczającym stopniu wymagań przewidzianych dla stanowiska

dyrektora zakładu (schroniska).

§ 15. Komisja bezpośrednio po zakończeniu konkursu informuje zainteresowanych o jego wyniku.

§ 16. 1. Z przebiegu konkursu sporządza się protokół, który po zakończeniu pracy komisji podpisują jej członkowie.

2. protokół zawiera w szczególności:

- 1) skład komisji,
- 2) imiona i nazwiska kandydatów,
- 3) informację o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu kandydatów do dalszego postępowania konkursowego wraz z podaniem przyczyn odrzucenia oferty,
- 4) przebieg rozmów z poszczególnymi kandydatami,
- 5) informację o liczbie głosów uzyskanych przez poszczególnych kandydatów w kolejnych głosowaniach,
- 6) informację o wyniku konkursu.

§ 17. 1. Kandydat może w ciągu 3 dni od dnia ogłoszenia wyników konkursu wnieść sprzeciw od decyzji komisji do organizatora konkursu; w przypadku gdy konkurs przeprowadza prezes sądu okręgowego sprzeciw wnosi się do Ministra Sprawiedliwości.

2. O uwzględnieniu lub odrzuceniu sprzeciwu decyduje organ rozpoznający sprzeciw. Nieodrzućenie sprzeciwu w ciągu 21 dni od daty wniesienia jest równoznaczne z jego uwzględnieniem.

3. Decyzja organu rozpatrującego sprzeciw jest ostateczna.

§ 18. 1. Przewodniczący komisji konkursowej przekazuje wyniki konkursu i dokumentację z jego przebiegu organizatorowi konkursu wraz z wnioskiem o powierzenie kandydatowi stanowiska dyrektora zakładu lub schroniska; jeżeli organizatorem konkursu jest prezes sądu okręgowego wówczas to on przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości wyniki konkursu z wnioskiem o powierzenie kandydatowi stanowiska dyrektora zakładu (schroniska)

2. W przypadku stwierdzenia naruszenia zasad przeprowadzenia konkursu organizator konkursu zarządza przeprowadzenie ponownego konkursu.

3. Jeżeli do konkursu nie zgłosi się żaden kandydat albo w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata, Minister sprawiedliwości może zarządzić przeprowadzenie ponownego konkursu.

ZAŁĄCZNIK Nr 5

REGULAMIN KONKURSU NA STANOWISKO KIEROWNIKA OKRĘGOWEGO ZESPOŁU NADZORU PEDAGOGICZNEGO

§ 1. 1. Konkurs na stanowisko kierownika zespołu nadzoru ogłasza Minister Sprawiedliwości.

2. W ogłoszeniu podaje się również wymagania, jakie powinna spełniać osoba składająca ofertę do konkursu.

§ 2.1. W celu przeprowadzenia konkursu Minister Sprawiedliwości powołuje komisję konkursową, zwaną dalej „komisją”, w składzie:

- 1) dwóch przedstawicieli Ministra, z których jednego wyznacza się jako przewodniczącego, który kieruje pracą komisji,
- 2) przedstawiciel wyznaczonego prezesa sądu okręgowego,
- 3) dwóch przedstawicieli dyrektorów wyznaczonych zakładów lub schronisk,
- 4) po jednym przedstawicielu zakładowych organizacji związkowych.

2. Ogłoszenie o konkursie zamieszcza się w co najmniej jednym dzienniku o zasięgu ogólnopolskim, w zakładach i schroniskach, w kuratoriach oświaty, wyższych uczelniach, innych środkach masowego przekazu.

3. Wskazany w ogłoszeniu o konkursie termin składania ofert przez osoby przystępujące do konkursu na stanowisko kierownika zespołu nadzoru, zwane dalej „kandydatami” nie może być krótszy niż 14 dni roboczych od dnia ukazania się ogłoszenia.

4. Oferta kandydata powinna zawierać:

- 1) zgłoszenie do konkursu wraz uzasadnieniem i koncepcją funkcjonowania i rozwoju zespołu pedagogicznego,
- 2) życiorys z opisem przebiegu pracy zawodowej, zawierający w szczególności informację o stażu pracy pedagogicznej – w przypadku nauczyciela lub stażu pracy dydaktycznej – w przypadku nauczyciela akademickiego,
- 3) akt nadania stopnia nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego oraz dokumenty potwierdzające posiadanie wymaganego wykształcenia – w przypadku osoby będącej nauczycielem,
- 4) dokumenty potwierdzające posiadanie wymaganego stażu pracy,
- 5) ocenę pracy, o której mowa w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczycieli zakładów poprawczych (...) /Dz. U. Nr 34, poz. 317/,
- 6) zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku kierowniczym,
- 7) oświadczenie, że kandydat nie był karany karą dyscyplinarną, o której mowa w art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela /Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm./ oraz nie toczy się przeciwko niemu postępowanie dyscyplinarne,
- 8) oświadczenie, że kandydat nie był karany za przestępstwo popełnione umyślnie oraz nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne,
- 9) oświadczenie, że kandydat wyraża zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych /Dz. U. z 2002 r. nr 101, poz. 926, z późn. zm./, w celach przeprowadzenia konkursu na stanowisko kierownika zespołu,

5. Prace komisji są prowadzone, jeżeli w posiedzeniu bierze udział co najmniej 2/3 jej członków.

§ 3. 1. Posiedzenie komisji odbywa się nie wcześniej niż 14 dni roboczych od upływu terminu składania ofert przez kandydatów, wskazanego w ogłoszeniu o konkursie.

2. Przewodniczący komisji ustala termin i miejsce posiedzenia komisji i powiadamia o tym pisemnie członków komisji i kandydatów na co najmniej 7 dni roboczych przed terminem posiedzenia.

§ 4. 1. Komisja rozpoczyna postępowanie konkursowe od dokonania oceny formalnej obejmującej sprawdzenie, czy oferty zostały złożone w terminie i zawierają wszystkie wymagane dokumenty oraz czy z dokumentów tych wynika, że kandydat spełnia wymagania wskazane w ogłoszeniu o konkursie.

2. Oferty złożone po terminie, oferty nie zawierające wszystkich wymaganych dokumentów oraz oferty, z których wynika, że kandydat nie spełnia wymagań wskazanych w ogłoszeniu o konkursie, podlegają odrzuceniu, a kandydaci nie są dopuszczeni do dalszego postępowania konkursowego.

3. Przewodniczący komisji informuje obecnych kandydatów o dopuszczeniu albo niedopuszczeniu do dalszego postępowania konkursowego.

4. Przewodniczący komisji, w terminie 3 dni roboczych od dnia posiedzenia komisji, informuje na piśmie kandydatów niedopuszczonych do dalszego postępowania konkursowego o przyczynach odrzucenia oferty.

§ 5. 1. Kandydaci dopuszczeni do dalszego postępowania konkursowego podlegają merytorycznej ocenie komisji. Ocenie podlega w szczególności przedstawiona przez kandydata koncepcja funkcjonowania zespołu nadzoru.

2. Rozmowa z kandydatem obejmuje odpowiedzi na zadawane przez członków komisji pytania.

3. Komisja wyłania kandydata na stanowisko kierownika zespołu nadzoru w głosowaniu tajnym. Każdy z członków komisji dysponuje jednym głosem.

4. Konkurs jest rozstrzygnięty, jeżeli jeden z kandydatów uzyskał w głosowaniu bezwzględną większość głosów.

5. W wypadku, gdy żaden z kandydatów nie uzyskał bezwzględnej większości głosów, do drugiego głosowania dopuszczeni są kandydaci, którzy uzyskali co najmniej trzy głosy w pierwszym głosowaniu.

6. Konkurs jest rozstrzygnięty, jeżeli w drugim głosowaniu jeden z kandydatów uzyskał bezwzględną większość głosów.

§ 6. 1. Z prac komisji sporządza się protokół, który podpisują biorący udział w posiedzeniu członkowie komisji.

2. Protokół zawiera w szczególności:

1) skład komisji,

2) imiona i nazwiska kandydatów,

3) informację o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu kandydatów do dalszego postępowania konkursowego wraz z podaniem przyczyn odrzucenia oferty,

4) przebieg rozmów z poszczególnymi kandydatami,

5) informację o liczbie głosów uzyskanych przez poszczególnych kandydatów w kolejnych głosowaniach,

6) informację o wyniku konkursu.

§ 7. 1. O wyniku konkursu przewodniczący komisji informuje kandydatów bezpośrednio po jego zakończeniu.

2. Dokumentację postępowania konkursowego przewodniczący komisji niezwłocznie przekazuje Ministrowi Sprawiedliwości do decyzji.

§ 8. Kandydat może, w terminie 7 dni roboczych od dnia posiedzenia komisji, zgłosić do Ministra Sprawiedliwości zastrzeżenia, jeżeli zostały naruszone przepisy dotyczące przeprowadzania konkursu.

§ 9. Minister Sprawiedliwości unieważnia konkurs i zarządza ponowne jego przeprowadzenie w przypadku stwierdzenia:

- 1) nieuzasadnionego odrzucenia oferty;
- 2) przeprowadzenia przez komisję postępowania konkursowego bez wymaganej obecności 2/3 jej członków;
- 3) innych nieprawidłowości w postępowaniu konkursowym, które mogły wpłynąć na wynik konkursu.

Uzasadnienie

Projekt zmian rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich stanowi wykonanie ustawowej delegacji zawartej w art. 95 § 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 i Nr 58, poz. 542, Dz. U. z 2003 r. Nr 137, poz. 1304 i Nr 223, poz. 2217, Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1413, Dz. U. z 2006 r. Nr 220, poz. 1600 oraz Dz. U. z 2007 r. Nr 112, poz. 766).

Projektowane regulacje zawierają zmiany w zakresie: rodzajów zakładów poprawczych, kryteriów umieszczania w nich nieletnich, zasad powierzania stanowiska dyrektora zakładu i schroniska, kompetencji rady zakładu i dyrektora zakładu i schroniska, zasad sprawowania nadzoru nad zakładami i schroniskami oraz zasad zapewniających ochronę w zakładach i schroniskach.

W rozdziale drugim – „*Rodzaje i organizacja zakładów*”, wskazano nowy rodzaj zakładu poprawczego – zakład readaptacyjny. W ten sposób zrealizowany został postulat włączenia do wysoce specjalistycznego oddziaływania terapeutycznego nieletnich, którzy czynnie lub biernie odmawiają udziału w procesie wychowania, edukacji i terapii. Dzięki utworzeniu readaptacyjnego zakładu poprawczego w pozostałych rodzajach zakładów jakość pracy resocjalizacyjnej zyska na efektywności. W ślad za wskazaniem nowego rodzaju zakładu określono jacy nieletni będą do niego kierowani oraz zdefiniowano na czym będzie polegała prowadzona w zakładzie readaptacja.

Nadto dokonano zmiany regulacji dotyczącej liczby wychowanków zakładów poprawczych w grupach wychowawczych i oddziałach szkolnych poprzez wskazanie górnej jej granicy oraz ustalono zasady pozwalające na jej okresowe zwiększanie.

W rozdziale tym dokonano również zmian regulacji dotyczących wymagań, które winna spełniać osoba pełniąca funkcje dyrektora, zasad powierzania stanowiska dyrektora, zasad odwoływania i zawieszania dyrektora zakładu jak również kompetencji i obowiązków dyrektora.

W projekcie zmian przyjęto zasadę, iż kandydat na dyrektora zakładu nie powinien mieć niższych kwalifikacji niż te, które muszą spełniać dyrektorzy szkół i placówek oświatowych. Takie odniesienie wydaje się usprawiedliwione, biorąc pod uwagę charakter powierzanych obowiązków. Projektując przepisy w zakresie wymagań stawianych kandydatowi na dyrektora zakładu posłkowano się obowiązującymi regulacjami dotyczącymi podobnych rozwiązań, a w szczególności: Ustawą z dnia 7.09.1991 r. o *systemie oświaty* (Dz.U.04.256.2572 z późn. zm.), Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 6.05.2003 r. w *sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać osoba zajmująca stanowisko dyrektora oraz inne stanowisko kierownicze, w poszczególnych typach szkół i placówek* (Dz.U.03.89.826 z późn. zm.), Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu dnia 10.09.2002 r. w *sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli* (Dz.U.02.155.1288 z późn. zm.). Określając wymagania stawiane kandydatom na stanowisko dyrektora zakładu uwzględniono konieczność posiadania szczególnych kwalifikacji wskazując, iż kandydat winien oprócz innych wymagań posiadać kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela lub nauczyciela-wychowawcy w danym zakładzie.

Utrzymana została dotychczasowa zasada, iż kandydat na dyrektora zakładu wyłaniany jest w drodze konkursu. Odmiennie przyjęto jedynie, iż konkurs przeprowadza Minister Sprawiedliwość, który może powierzyć to zadanie Prezesowi Sądu Okręgowego właściwemu z uwagi na siedzibę zakładu. W ocenie projektodawcy uprawnienia tego rodzaju winny przysługiwać organowi prowadzącemu, którym jest Minister Sprawiedliwości, a jedynie w drodze wyjątku mogą być zlecane innym organom. W paragrafie 20 wskazano, iż stanowisko dyrektora powierzane jest przez Ministra Sprawiedliwość i uregulowano zasadę składania wniosku o powierzenie tego stanowiska. Nadto ustalono, że stanowisko powierzane jest na okres 5 lat i uregulowano zasady powierzania pełnienia obowiązków dyrektora zakładu, przedłużania powierzenia stanowiska na kolejne pięć lat oraz zasady powierzania stanowiska w przypadku, gdy do konkursu nie zgłosił się żaden kandydat lub w wyniku konkursu nie wyłoniono kandydata. Zgodnie z opisaną wcześniej zasadą powierzenia stanowiska w powyższych przypadkach dokonuje Minister Sprawiedliwości. Na organie prowadzącym, jakim jest w tym przypadku Minister Sprawiedliwości, spoczywa obowiązek zapewnienia w zakładzie prawidłowego nadzoru i ciągłości pracy, a to rodzi konieczność szybkiego podejmowania decyzji w sprawie powierzenia funkcji dyrektora w przypadkach szczególnych, których wynikiem jest powstanie wakat na stanowisku dyrektora. Organ prowadzący musi mieć również wpływ na zmianę osoby na stanowisku dyrektora w przypadkach, gdy osoba ta zaniedbuje swoje obowiązki lub wchodzi w konflikt z prawem. Możliwości podejmowania decyzji w takich sytuacjach przewiduje projekt zmian w § 20¹ i 20², który wskazuje okoliczności w jakich organ prowadzący może odwołać dyrektora lub zawiesić go w pełnieniu funkcji. Rozwiązania zawarte w projekcie zmian, a

dotyczące powierzenia stanowiska dyrektora, zawieszania dyrektora w pełnieniu obowiązków i odwoływania dyrektora z pełnionej funkcji w pełni odzwierciedlają ideę pełnienia funkcji nadzorczych przez organ prowadzący. Konsekwencją nowych uregulowań dotyczących wymogów, jakie winien spełniać dyrektor zakładu i schroniska, jest nowy regulamin konkursu na te stanowiska stanowiący załącznik nr 1.

Obok dyrektora, organem zakładu jest również rada zakładu, której kompetencje oraz skład określają § 22 i 23. W stosunku do poprzednich uregulowań wprowadzona została istotna zmiana polegająca na tym, że inicjatywę do odbycia posiedzenia rady przyznano również grupie co najmniej $\frac{1}{2}$ członków rady. W ten sposób jej członkowie w przypadku istotnych dla zakładu sprawach będą posiadać uprawnienia do poddania sprawy ocenie całej rady. Jednocześnie próg na poziomie $\frac{1}{2}$ członków rady, którzy mogą zgłosić wniosek o odbycie posiedzenia, winien spowodować to, iż inicjatywa ta będzie podejmowana jedynie w sprawach istotnych. Zmiany przepisów w tym zakresie umożliwiają branie udziału w posiedzeniu rady przedstawicielom organu prowadzącego oraz sprawującemu nadzór pedagogiczny.

W rozdziale dotyczącym szczegółowych zasad pobytu nieletnich w zakładzie wprowadzono środek dyscyplinarny w postaci zakazu udzielania na okres 5 miesięcy urlopów i przepustek tym nieletnim, którzy dokonali ucieczki bądź nie powrócili z udzielonego im urlopu lub przepustki. Środek ten wprowadzony zostaje w celu zwiększenia dyscypliny wśród nieletnich. Jednocześnie pozostawia się możliwość ograniczenia tego środka do 3 miesięcy jako nagrody za późniejszą właściwą postawę.

Projekt dokonuje istotnych zmian w zakresie sprawowania nadzoru nad zakładami i schroniskami dla nieletnich, które znajdują się w jednym rozdziale, a nie jak to było w poprzedniej regulacji w dwóch rozdziałach. I tak rozdział ósmy – „Zasady wykonywania nadzoru nad zakładami i schroniskami”, określa sposób sprawowania nadzoru nad zakładami i schroniskami, w tym nadzoru pedagogicznego, oraz zasady funkcjonowania okręgowych zespołów nadzoru pedagogicznego oraz zakres sprawowanego nadzoru. Przepisy projektu w sposób szerszy niż dotychczas uregulowały zagadnienie sprawowania nadzoru. Nowymi regulacjami są zasady tworzenia i funkcjonowania zespołów nadzoru pedagogicznego. Projekt określił między innymi, iż zespoły nadzoru pedagogicznego tworzone, przekształcane i likwidowane są przez Ministra Sprawiedliwości. Wskazano jednocześnie, iż kierownika okręgowego zespołu nadzoru pedagogicznego wyłania się w drodze konkursu ogłaszanego i przeprowadzanego przez Ministra Sprawiedliwości. Określono również wymagania jakie winien spełniać kierownik zespołu, zasady jego powoływania, zwalniania i zawieszania. Istotną część niniejszego rozdziału poświęcona została zasadom i sposobom prowadzenia nadzoru. Regulacje te są dużo szersze od dotychczasowych, a powodem tego była konieczność ujednoczenia sposobu i zakresu wykonywanego nadzoru.

Projekt zmian wprowadza do rozporządzenia nowy rozdział - „Środki zapewniające ochronę w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich”. Dotychczas brakowało rozwiązań prawnych uzasadniających stosowanie w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich zabezpieczeń techniczno-ochronnych i osobowych. Jednakże należy podkreślić, że takie zabezpieczenia były i są obecnie stosowane. Dotyczy to m.in. krat w oknach, obserwacji przez kamery, zamieszczania czujników ruchu, tworzenia ogrodzeń pełnych utrudniających sforsowanie bez odpowiednich narzędzi. Zakres

stosowanych zabezpieczeń techniczno-ochronnych zależała dotychczas głównie od ilości wolnych środków, jakie mógł przeznaczyć dyrektor zakładu lub schroniska na zakup przykładowo dodatkowych czujników lub kamer. W chwili obecnej określenie wyraźnych standardów zabezpieczeń ma spowodować konieczność dostosowania ilości i rodzajów poszczególnych rozwiązań w ramach zabezpieczeń techniczno-ochronnych i osobowych do normy, jak została określona dla konkretnego rodzaju zakładu lub schroniska. Standardy zabezpieczeń nie mogą abstrahować od organizacji konkretnego zakładu lub schroniska, liczebności tych jednostek, lokalizacji oraz cech obiektów (np. zabytki) składających się na zakład lub schronisko.

Projekt przewiduje, że zakłady i schroniska powinny zostać zaliczone do jednego z systemów ochrony. Przewiduje się 3 systemy ochrony: pełny, ograniczony oraz uproszczony. Zaliczenie do określonego systemu ochrony powoduje konsekwencje w postaci konieczności stosowania określonych zabezpieczeń techniczno-ochronnych.

System ochrony zakładu lub schroniska będzie wymagał określenia planu ochrony, na który składać się będzie szereg instrukcji postępowania w różnych sytuacjach wynikających z organizacji jednostki, zasad pobytu w niej nieletnich oraz innych szczegółowych wynikających z potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa w zakładzie lub schronisku tak dla pracowników, jak też dla nieletnich. Jednocześnie, mając na uwadze, że aktualnie regulacje dotyczące stosowanych zabezpieczeń w zakładach lub schroniskach są rozproszone i niejednolite, dyrektorzy tych jednostek otrzymają termin 1 roku od dnia wejścia w życie rozporządzenia na dopełnienie obowiązków stworzenia właściwych regulacji. Natomiast dostosowanie rodzaju i zakresu zabezpieczeń techniczno-ochronnych i osobowych na potrzeby zakładu lub schroniska wynikające z przyjętego systemu ochrony oraz wskazane w planie ochrony dyrektorom zakładów i schronisk został wyznaczony termin dwóch lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

Projekt rozporządzenia określa również podstawowe prawa i obowiązki pracowników ochrony zakładu lub schroniska. Przede wszystkim obowiązki tej kategorii pracowników wynikają z konieczności zapewnienia ochrony zewnętrznej zakładu oraz w poszczególnych liniach ochrony wewnętrznej. Zostały także określone w projekcie rozporządzenia obowiązki dyrektora zakładu lub schroniska albo osoby przez niego wyznaczonej w zakresie ochrony zakładu lub schroniska.

Projekt rozporządzenia zawiera także podstawowe zasady postępowania pracowników podczas niektórych rodzajów sytuacji nadzwyczajnych w zakładzie lub schronisku (ucieczka, pożar, napaść, bunt).

Ponadto określono zasady dotyczące ilości pracowników na zmianie, sposoby komunikowania się między nimi, zasady poruszania się nieletnich po terenie zakładu lub schroniska i możliwości opuszczania terenu zakładu lub schroniska, rodzaje stosowanych zabezpieczeń techniczno-ochronnych i środków sygnalizacji i alarmowania, zasady wzmocnienia systemu ochrony, zasady podejmowania czynności profilaktycznych.

W wielu przepisach projektu przewidziano dla dyrektora zakładu lub schroniska delegację do wydania

instrukcji, które składają się na plan ochrony konkretnego zakładu lub schroniska. Delegacja ta wynika z faktu, że pewne rozwiązania szczegółowe nie mogą zostać zamieszczone w rozporządzeniu ze względu na różnorodność poszczególnych zakładów lub schronisk, a przede wszystkim ich rozpiętość osobową. Każdy dyrektor zakładu lub schroniska będzie władny określić szczegółowe zasady w systemie ochrony we własnym zakresie, biorąc pod uwagę liczebność jednostki, ilość zatrudnionych pracowników, w tym pracowników ochrony, istniejące zabezpieczenia techniczno-ochronne. Dodatkowo przewidziano dla dyrektora zakładu lub schroniska delegację do wydania instrukcji dotyczącej zasad doprowadzania nieletnich na zabiegi medyczne i do lekarzy, uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa zakładu lub schroniska oraz uniemożliwienie ryzyka ucieczki przez nieletniego doprowadzanego oraz zasady przyjmowania nieletnich do zakładu lub schroniska.

Załącznikami do projektu rozporządzenia są: zmieniony regulamin konkursu na stanowisko dyrektora zakładu poprawczego (schroniska dla nieletnich) – zał. Nr 1 oraz regulamin konkursu na stanowisko kierownika okręgowego zespołu nadzoru pedagogicznego – zał. Nr 5.

W regulaminie konkursu na stanowisko dyrektora zakładu (schroniska) przyjęto zasadę, iż konkurs zarządzany jest przez Ministra Sprawiedliwości, który może zlecić przeprowadzenie konkursu prezesowi sądu okręgowego. W celu zwiększenia zasięgu informacji o ogłoszonym konkursie rozszerzono możliwość dokonywania ogłoszeń na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Edukacji Narodowej. Sprecyzowano obowiązek dokonywania ogłoszeń w prasie ustalając, iż ogłoszenie może być opublikowane w dziennikach lokalnych ale winno być również opublikowane w co najmniej jednym dzienniku ogólnopolskim. Takie rozwiązanie ma spowodować dotarcie informacji o konkursie do większej liczby potencjalnych kandydatów. W minionych okresach zauważa się bowiem ograniczone zainteresowanie udziałem w konkursie a to powoduje sytuacje, w których powstają problemy z wyłonieniem kandydata na dyrektora zakładu lub schroniska. Regulamin konkursu ustala skład komisji konkursowej powierzając jednocześnie funkcje jej przewodniczącego przedstawicielowi organu prowadzącego. Dokonano również ustalenia zasad wyboru członka komisji konkursowej spośród członków rady zakładu (schroniska). Projekt ustala, iż członkiem komisji zostaje osoba, która uzyskała największą liczbę głosów w czasie tajnego głosowania przeprowadzonego na posiedzeniu rady. Ustalono nadto, iż odpis protokołu z wyborów dołączany jest do dokumentacji konkursowej. Na przedstawiciela związków zawodowych, który bierze udział w komisji konkursowej, nałożony został obowiązek przedstawienia przewodniczącemu komisji pisemnego upoważnienia organu statutowego związku. Regulacji poddano również zasady dotyczące odwołań od decyzji komisji, zasady głosowania oraz wskazano wymogi jakie winien spełniać protokół z prac komisji.

Pozostałe załączniki nie uległy zmianie bowiem nadal w sposób prawidłowy, odpowiadający regulacjom objętym niniejszym projektem, spełniać będą swoją rolę.

Paragrafem 2 projektu wprowadzone zostają przepisy przejściowe dotyczące pełnienia funkcji dyrektorów zakładów i schronisk po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia. Zakładają one, że do końca roku 2013 we wszystkich zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich zostaną

przeprowadzone konkursy na to stanowisko według zasad określonych w tym projekcie.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja:

- osoby przebywające w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich,
- kadra kierownicza zakładów i schronisk, w szczególności dyrektor zakładu lub schroniska i osoba jego zastępująca,
- pracowników ochrony,
- funkcjonariuszy policji w przypadku interwencji w zakładach poprawczych lub schroniskach dla nieletnich.

2. Zakres konsultacji społecznych

Projekt rozporządzenia został przekazany do zaopiniowania Sądowi Najwyższemu, Krajowej Radzie Sądownictwa, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Krajowej Radzie Kuratorów, Stowarzyszeniu Sędziów Sądów Rodzinnych, Towarzystwu Przyjaciół Dzieci, dyrektorom zakładów i schronisk, związkom zawodowym działającym na terenie zakładów i schronisk, Okręgowym Zespołom Nadzoru Pedagogicznego.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

Projektowana regulacja będzie miała wpływ na sektor finansów publicznych, ponieważ przyjęte rozwiązania, choć zachowują dotychczasowy stan w zakresie istniejących w zakładach lub schroniskach zabezpieczeń techniczno-ochronnych i osobowych, wymagają dostosowania niektórych zakładów i schronisk do normatywnych systemów ochrony przewidzianych w projekcie. Będzie to wymagało zwiększenia wydatków z budżetu państwa na te cele. Wobec określenia w projekcie rozporządzenia terminu dwuletniego na dostosowanie systemu zabezpieczeń do określonego w projekcie rozporządzenia systemu ochrony zakładu lub schroniska, wydatki na ten cel powinny zostać przekazane zakładom w części w jednym roku (2009), a w części w roku następnym (2010). Przewiduje się, że rocznie wydatki na ten cel wyniosą ok. 3.500.000 złotych, a w ciągu 2 lat - 7.000.000 złotych na wszystkie zakłady i schroniska do podziału w zależności od rodzaju i zakresu stosowanych obecnie zabezpieczeń techniczno-ochronnych i osobowych w poszczególnych jednostkach. Powyższe koszty zostały określone szacunkowo, ponieważ ścisłe określenie skali wydatków z powodu różnego stopnia stosowanych obecnie zabezpieczeń w zakładach i schroniskach nie jest możliwe. W poszczególnych placówkach prace dostosowawcze będą miały z reguły inny zakres i wiązać się z tym będą różne koszty. Na koszty te składać będą się między innymi koszty niezbędnych remontów, adaptacji i opracowania planów zabezpieczeń i instrukcji. Wskazać należy, iż obecnie funkcjonuje 26 zakładów poprawczych i 18 schronisk dla nieletnich, co przy proporcjonalnym podziale środków daje kwotę ok. 80 tys. złotych rocznie na każdą placówkę przez okres dwóch lat. Z uwagi na to, że w budżecie na rok 2008 nie zostały

zabezpieczone środki na powyższy cel, projekt przewiduje wejście w życie przepisów dotyczących systemu ochrony poczynając od 1 stycznia 2009 r. Okres od wejścia w życie pozostałych uregulowań pozwoli dyrektorom zakładów i schronisk zapoznać się z wymaganiami stawianych rozporządzeniem i opracować zakres niezbędnych do wykonania prac. W związku z wprowadzeniem konieczności archiwizacji cyfrowego zapisu z monitoringu izb przejściowych, izb izolacyjnych i izb chorych do czasu opuszczenia przez nieletnich zakładów lub schronisk wydatki na ten cel będą corocznie, począwszy od roku 2009, powiększały koszty utrzymania poszczególnych zakładów i schronisk o około 500.000 złotych rocznie. Koszty te obejmą między innymi zakup: urządzeń rejestrujących, nośników informacji i konserwacji urządzeń.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, sytuację i rozwój regionalny.

Wejście w życie projektu nie będzie miało wpływu na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki oraz sytuację i rozwój regionalny.